

PREMOGOVNIŠKI PODJETNIKI ZAVLAČUJEJO POGAJANJA Z RUDARJI.

OBRAČAJO PO SVOJE BESEDE PREDSEDNIKA WILSONA.

Rudarji so še sili tega zavlačevanja in znova apelirajo na predsednika.

Philadelphia, Pa. — Pogajanja med zastopniki rudarjev in podjetnikov s polja trdega premoga so pokazala jasno kot bel dan, da skušajo podjetniki zavleči pogajanja z edinim namenom, da se izognejo povišanju meзде. Podjetniki najbrž sodijo, če se jim posreči zavleči pogajanja do spomladi, ali saj tako dolgo, da bodo zaloge trdega premoga ogromne na premogovih skladiščih, tedaj lahko rudarji zastavkajo. Vsa dejanja podjetnikov govore, da niso odkritostni in da se za njihovim zavlačevanjem skrivajo tajni nameni.

Znano je, da je predsednik Wilson izrekel, da se pogajanja odpro, če se rudarji vrnejo na delo. Ravno tako ni nobena tajnost, da so rudarji zahtevali še trinajst odstotkov povišanja meзде, da bo povišanje meзде v celoti znašalo sedem in dvajset odstotkov, ali da se jim meзда poviša tako visoko kot rudarjem na polju mehkega premoga. Rudarji so se po predsednikovi izjavi vrnili na delo. Takrat je bilo na stavki okoli sedemdeset do sto tisoč rudarjev. Natančno število stavkajočih rudarjev ni bilo nikdar poročano javnosti. Iz tega sledi, da so rudarji vrnili na delo, ker jim je predsednik obljubil, da se povišanja prične znova, in da so rudarji zastavkali, ker je bilo mezdno povišanje nezadostno.

Zdaj zastopniki podjetnikov pravijo, da predsednikovi besedi ni tako tolmачiti, da se pogajanja zaradi meзде prične znova, ampak da se rešijo drugi malenkostni nesporazumi. Samoposebi se razume, da zastopniki rudarjev niso zadovoljni s takim tolmачenjem predsednikovi besedi in pravijo, če podjetniki ne pričnejo razpravljati do četrtika o mezdni zahtevi rudarjev, da znova apelirajo na predsednika.

Rudarji pravijo, da so v svojem prvem apelu na predsednika Wilsona jasno povedali, zakaj se naj znova odpro pogajanja, tako da zastopniki podjetnikov ne morejo tolmачiti narobe predsednikove izjave.

Glavne zahteve rudarjev na polju trdega premoga so te: Minimalna dnevna meзда šest dolarjev, povišanje meзде še za trinajst odstotkov ali skupaj za sedem in dvajset odstotkov.

NOVE PROHIBICIONISTKE OMEJITVE.

Washington, D. C. — Slišajo se glasovi, da je prohibicionisti bi izdal odredbo, ki prepoveduje prodajanje hmelja in malea. Dejajti je prepovedi niso znani. Nekateri prohibicionisti pravijo, da Vobsteadov zakon prepoveduje tudi prodajati malec in hmel, ker se iz njega lahko zvari pivo podobna pijača.

Pametni ljudje pravijo, če pojde star tako dalje, bodo prohibicionisti prepovedali prodajati vse sadje. Isto in drugi poljski sadeži, če da se iz njih lahko napravijo opojne pijače. Kadar se to zgodi, bodo ljudje živeli le še od božje besede in vode.

Če je kdo postal smešen, tedaj so prohibicionisti prav zanesljivo najbolj smešni ljudje na svetu.

X-ZARKI SO GA UBILI.

New York, N. Y. — Kazimir Ilcz, hotelskega ravnatelja, so ubili z žarki, ko je Ernest Hurt, svak dr. Charles Bakerja, fotografiral njegovo čeljust. Kako je Ilcz prišel v zvezo z električnim tokom, je uganka.

AMERIŠKA VLADA NE BO PODPIRALA VANDERLIPOVE POGODBE Z RUSIJO.

Washington, D. C. — V uradnih krogih pravijo, da vlada ne bo priznala pogodbe, katero je sklenil sindikat ameriških kapitalistov po svojem zastopniku Vanderlipu v Moskvi za izvoz blaga v vrednosti ene milijarde dolarjev v sovjetsko Rusijo v zameno za razne bogate koncesije v Sibiriji. S tem bo ameriška vlada podpirala Anglijo in Japonsko, ki ne marata, da pride ameriški kapital v Rusijo in Sibirijo.

PLINSKA DRUŽBA JE NENASITNA.

ZAHTEVA \$1.46 ZA TISOČ KUBIČNIH ČEVLJEV PLINA.

Mestni pravdnik pa pravi, da bi se morala plinska cena znižati in ne povišati.

Chicago, Ill. — Plinska družba ni zadovoljna s profitom, ki ga prejema od svojih zvođenih delnic in hoče nagnati profit še bolj kviško. Vložila je prošnjo na državno komisijo za javne potrebe, ki jo je imenoval governor Lowden in ki se prav rada odra na take prošnje, da se cena za tisoč čevljev plina poviša od \$1.12 na \$1.46, dasiravno je sedanja cena previsoka.

Mestni pravdnik Rieberg pravi v svoji protipredlogi na državno komisijo, da bi se morala cena znižati in ne povišati. Po njegovem mnenju so naprave kompanije vredne le pet in petdeset milijonov dolarjev in na podlagi te ocenitve se za kapital ne sme obravnavati po več ko po sedem od sto.

Kompanija pa ni zadovoljna z obrestno mero, še manj pa z ocenitvijo njene posesti. Ona zahteva po osem od sto obresti, obenem pa pravi, da je njena posest vredna \$114.226.196. Družba ne pove, koliko je vode v tej ocenitvi in zahteva, da ljudstvo v Chicagu plačuje obresti od kapitala, ki ni bil nikdar vložen.

Veliko ljudi pravi, da je to najhrebzobirnejša nesramnost, drugi pa rečejo: To je biznis, ki se ravna po načelu, oskrbi svojega bližnjika kolikor moreš.

RADI BI ČRTALI AMERIŠKE DOLGOVE.

Washington, D. C. — Vsa znamenja govore, da bodo Britanija, Francija in Italija kmalu apelirale na Združene države, da se črtajo dolgovi deset milijard dolarjev, ki jih je Amerika posodila zaveznikom. Francija bo vodnica, kajti francoski finančniki so baje že izdelali načrt, po katerem bi se ta zadeva rešila.

Če ne pride odškodnina od Nemčije, tedaj francoski kapitalizem ugroža bankrot. Nemčija pa ne more plačati odškodnine, dokler je versalska mirovna pogodba z vsemi določbami, ki so bile sprejete v veljavi. Tako trda kot gre Franciji, gre tudi Veliki Britaniji in Italiji. V tej sili se pa hočejo obrniti na ameriškega strica, da črta njih dolgove.

Seveda bi bila stvar malo drugačna, če bi francoski milijonarji dovolili, da so obdavčeni. Ali oni niso za to, da se jim naloži davek. Za kaj takega niso bili še sredi vojne, torej je popolnoma logično, da se za take ideje zdaj še toliko manj ogreva.

HARDINGOVA ZMAGA JE STALA VEČ KOT TRI MILIJONE DOLARJEV.

French Lick, Ind. — Fred W. Upham, blagajnik republikanskega narodnega komiteja, ki je tukaj na političnih, je rekel, da je republikanska predsedniška volilna kampanja stala \$3,416,000 in da ima stranka blizo poldrugi milijon dolarjev deficita.

ENTENTA PORAZENA V MALI AZIJI.

Armenija je kapitulirala pred smagovitimi turškimi revolucionarji.

ANATOLIJA IN SOVJETSKI KAVKAZ V DIREKTNI ZVEZI.

Carigrad, 12. nov. — Armenija se je podala in ponudila Kemalovim revolucionarnim četam v Anatoliji mir. Pogoji premirja so, da turški nacionalisti obdrže v posesti trdnjavo Kars in železniško postajo v Aleksandropolu, dokler se ne podpiše mir. Dalje imajo čete sovjetske republike Azerbajdžana neovirano pot čez Armenijo v Anatolijo in obratno.

Iz Tiflisa javljajo, da so člani ameriške pomožne komisije v Karsu in Aleksandropolu ostali na svojem mestu. V Karsu je osem komisarjev, ki skrbje za prehrano 40,000 armenjskih otrok. Komisarji poročajo, da se turški nacionalisti obnašajo napram njim zelo prijateljsko in jim pomagajo pri delu.

Situacija v Turčiji je danes slabša kot je bila kdaj prej izza premirja. Napori entente, posebej Anglije in Grške, da bi zdrobila gibanje turških nacionalistov v Anatoliji, so se do danes popolnoma izjalovili in mirovna pogodba, podpisana s Turčijo v Sevrasu, je mrtva črta, kar se tiče Anatolije.

Sultanova vlada v Carigradu je pokazala, da je absolutno brez moči, ker nima denarja, vojakov, orožja niti zaupanja pri turškem ljudstvu. Angleški in grški čete, ki so minolo poletje operirale v Mali Aziji, niso nikjer prišle daleč kot 150 milj od morskoga brega in armada Mustafa Kemal paše se je le umaknila v varno zavetje brez posebnih izgub. Iniciativa je danes v rokah Kemala, kateri je neprenehoma nagaja Grkom, tako da morajo držati večjo armado v Mali Aziji, vsled česar se je pojavila nezadovoljnost na Grškem in vrhoteč ima grška vlada danes velike notranje homatije.

Alijanca med turškimi nacionalisti in ruskimi boljševiki, ki se je dolgo časa smatrala iluzorična, je zdaj fakt. Armenija je premagana in popolnoma pod kontrolo sovjetov in Kemalovih vstajev. Stališče kemalistov je jasno označeno v izjavi Halide Hanuma, člana Kemalove vlade v Angori, ki je dejal: "Velika Britanija hoče unčiti Rusijo in Turčijo, da bo imela neovirano oblast nad muhlmami. Usoda Anatolije torej zavisi od Rusije. Ko je bilo podpisano premirje, še nismo bili na jasnem, kdo je zmagal, Wilson ali Lenin. Pozneje se je pokazalo, da Wilsona ni, in Turki so bili prisiljeni, obrniti se k Leninu, s katerim nas danes vežejo nepretrgljivi stiki."

Vlada Tefvika paše v Carigradu, na katero so zavezniki polagali upanje, da se pobota s Kemalom, ni dosegla ničesar. Tefvik je strašil nacionaliste, da Turčija izgubi Carigrad, če se vse stranke ne združijo. Kemal pa pravi, da mu je čisto vseeno, kdo ima Carigrad, dokler je pod nadvlado entente. Nacionalistična vlada v Angori se tudi ne zmeni za sultana, kje da je. Zbornica v Angori se je že bavila z vprašanjem, da izvoli novega kalifa, ki ne bo sultan, temveč le duhovni vođa muhlmanskih vernikov.

Kemal pravi, da sprave s carigradsko vlado ne bo, dokler zdaj ne zavre mirovne pogodbe, ki določa izgubo Smirne, Cilicije in Tracije. Zavezniki, posebno Francija in Grčija, so pa odločno proti vsa ki reviziji pogodbe in tako ni upanja, da bi se turško vprašanje kdaj rešilo mirnim potom.

VEČ KO EN MILJON DELAVCEV JE BREZ DELA.

Washington, D. C. — Eksekutiva "Ameriške delavske federacije" je prišla razpravljati o delavskem položaju. V deželi je zdaj po poročilih in ocenitvi odborikov delavskih strokovnih organizacij več kot en milijon delavcev brez dela.

Največ delavcev je bilo odpuščenih, ker podjetniki žele za vsako ceno odtrgati na delavskih medah in če je le mogoče tudi razbiti delavske strokovne organizacije.

ZAKAJ SO BILI RUDNIKI ZASEŽENI V MEXIKU?

PODJETNIKI SO ODKLONILI POVIŠANJE MEZDE.

Rudarska meзда je znašala 37½ centov na dan pred stavko.

Mehika, Meh. — Zanimiva je izjava provizoričnega predsednika de la Huerta, v kateri pravi, da ni namen vlade zlomiti stavke rudarjev v premogovniških okrajih, ker se je vlada odločila, da bo sama obratovala premogovnike v Coahuili.

V oktobru so prejeli rudarji po pet in sedemdeset centov meзде na dan. Ta meзда je enaka 37½ centom ameriške valjave. Rudarji niso mogli izhajati s tako mezdno in odločili so se, da zahtevajo, da se meзда poviša za dve sto odstotkov. Poleg so zahtevali tudi priznanje rudarske organizacije. Rudniški ravnatelj in lastniki so odklonili zahteve rudarjev.

Okoli sredi zadnjega meseca so rudarji poslali lastnikom rudnikov sledeči ultimatum:

"Ravnateljem premogovnikov. Ali se prizna socialna meзда ali se pa socializirajo rudniki."

Rudarji so zaplenili rudnika.

Lastniki rudnikov so ostali na svojem prvotnem stališču in niso priznali rudarjem nobene koncesije.

Rudniki so večinoma lastnina Američanov in tudi ravnateljji so večinoma Američani. Rudarji so res zasegli rudnike v Coahuili. Delali so pa samo v rudniku "Agua Jita," druge so opustili.

Rudniški ravnateljji so mislili, da se nahajajo v Zapadni Virginiji in bronjavili so v glavno mesto, da se takoj odposilijo vojaške čete na pomoč. Bronjavka je bila sprostana vojnemu ministru.

Vojni minister Elias P. Callos je odgovoril, da namen armade ni drobiti stavke.

Rudniški ravnateljji so zdaj apelirali na provizoričnega predsednika de la Huerta. V svojem spelu so rekli, da bodo rudniki uničeni, ker so delavci zapustili tudi sesalke in ventilatorje.

In ko se je vlada odločila, da sama obratuje rudnike, ker jih niso zmogli obratovati lastniki rudnikov, je takoj sledil protest ameriških, britanskih in francoskih premogovniških kompanij v Coahuili proti vladni akciji.

Po ustavi Mehike ima mehiška vlada oblast, da izvede take konfiskacije. Provizorični predsednik je izjavil, da rudniki ne ostanejo trajno zaseženi.

Vlada je zasegla na to posest pet premogovniških kompanij v Coahuili. Zapišemo je izvršil governor iste države, ki je obenem izjavil, da se prične takoj s kopanjem premoga v rudnikih.

BOMBA PODELA FAROVŽ.

Strathers, O. — Farovž tukajšnjega slovaškega katoliškega župnika je bil razdejan z dinamitom. Župnik niso zadovoljni s svojim fajmoštvom in izbehtli se ga hočejo na ta način.

Wilsonova črta položena v muzej!

Nova meja na Primorskem, katero sta sprejela Vesnić in Trumbić, leži daleč proti vzhodu od Wilsonove črte, katere je šla rakom žvižgat z znanimi štirinajsetimi točkami. Italijanski aneksionisti praznujejo zmago.

VRANGLOVA ZADNJA OBRAMBA JE PADLA.

Sovjetske čete so razbile črto utrdb in prodre sedem milj od Perekopu.

SOVJETI POMETAJO S CARISTI V UKRAJINI.

Sebastopol, 10. nov. — Uradno se poroča, da je general in baron Vrangl, vodja južnoruske, protiboljševiške vlade, ukazal izprazniti severni Krim. Vranglova četa so se unaknile do Lofuna, 19 milj južno od Perekopu. Boljševiki napadajo obe Vranglovi krili na polotoku; posrčilo se jim je spraviti težko artilerijo čez Patriško morje.

Civilno prebivalstvo v Sebastopolu se pripravlja na izpraznitev mesta. V pristanišču še čakajo angleški in francoski transportni parniki.

London, 12. nov. — Uradna brezlična bronjavka iz Moskve, datirana v sredo, poroča, da so sovjetske čete zdrobile črto utrdb proti Perekopu, s katerimi se je hotel baron Vrangl zavarovati proti napadu na Krim. Utrdbe so sgrabili francoski militaristi, Vranglovi zavezniki, in v Parizu so se bahali, da je obrambna črta nepremagljiva.

Bronjavka se glasi: "Sovjetske čete so zdrobile utrjeno črto sovražnika in okupirale njegove postojanke južno od Perekopu. Naše čete so vzele Armijansk-Bazir." (Armijansk se nahaja sedem milj južno od Perekopu na zapadni strani celinske ošine, ki vodi na Krim. V torko so poročali iz Moskve, da so rdeče čete prodrele na Krim tudi na vzhodni strani ošine. To pomeni, da je padla njegova zadnja obrambna črta, na katero je Vrangl polagal velike upanje, da se ob nji razbije val sovjetske vojske in da se on obrzdi na polotoku Krimu.)

BANONI USLUŽBENEC SE JE PODAL.

Ottawa, Ill. — Francis J. Carey, uslužbenec National City banke v tem mestu, ki je skušal openiti banko, se je podal. Prebil je vso noč v hosti in prišel je ves opraskan v mesto, kajti življenja v šumi ni bil vajen. Izpovedal je, kaj je storil in je priznal rop.

Izjavil je, da ni imel tovarišev in da je vsem izvršil sam. On pravi, da je vsem vrnil svoje stvari in vrnil v bančne prostore. Iz varnostne shrambe je vzjel štirideset tisoč dolarjev v kovini in štirideset tisoč dolarjev v zlatičnih avobode. Gotovino je dal v skatlo iz papirja. Odsel je na streho in vrzel doli skatlo, ki je pa napravila večji rop, kot je mislil. Strehe je tekel v bančne prostore in jih zapustil pri sprejnih vratih. Ko je hitel v stransko ulico, je videl, da je zavoj pobral neki tuje. Ustrašil se je in je bežal iz mesta. Potikal se je vso noč po šumi in ko je končno preinil svoj čin, je sklenil, da je najbolje, ako se vrne in prizna dejanje.

Banka pogreša še \$3,997, ki jih je bančni uslužbenec dal v mali kovček, katerega je pustil ležati na stopnicah pred banko.

PAPIR POIDE V PETDESETIH LETIH.

Chicago, Ill. — George W. Nelson, predsednik organizacije ameriških tovarnarjev, ki se pečejo s produkcijo papirja, je na konvenciji tovarnarjev rekel, da papir poide v petdeset letih, ako se ne podvzamejo zelo primerni koraki. Po njegovem mnenju je treba namodestiti lesno koso z drugim materialom, ali pa odpraviti vnoviranje gozdov.

Ljudje, ki ne verjamejo vraga, kar tovarnarji govore, pa pravijo, da Nisonove besede pomenijo, da se papir zopet kmalu podraži.

VRANGLOVA ZADNJA OBRAMBA JE PADLA.

Sovjetske čete so razbile črto utrdb in prodre sedem milj od Perekopu.

SOVJETI POMETAJO S CARISTI V UKRAJINI.

Sebastopol, 10. nov. — Uradno se poroča, da je general in baron Vrangl, vodja južnoruske, protiboljševiške vlade, ukazal izprazniti severni Krim. Vranglova četa so se unaknile do Lofuna, 19 milj južno od Perekopu. Boljševiki napadajo obe Vranglovi krili na polotoku; posrčilo se jim je spraviti težko artilerijo čez Patriško morje.

Civilno prebivalstvo v Sebastopolu se pripravlja na izpraznitev mesta. V pristanišču še čakajo angleški in francoski transportni parniki.

London, 12. nov. — Uradna brezlična bronjavka iz Moskve, datirana v sredo, poroča, da so sovjetske čete zdrobile črto utrdb proti Perekopu, s katerimi se je hotel baron Vrangl zavarovati proti napadu na Krim. Utrdbe so sgrabili francoski militaristi, Vranglovi zavezniki, in v Parizu so se bahali, da je obrambna črta nepremagljiva.

Bronjavka se glasi: "Sovjetske čete so zdrobile utrjeno črto sovražnika in okupirale njegove postojanke južno od Perekopu. Naše čete so vzele Armijansk-Bazir." (Armijansk se nahaja sedem milj južno od Perekopu na zapadni strani celinske ošine, ki vodi na Krim. V torko so poročali iz Moskve, da so rdeče čete prodrele na Krim tudi na vzhodni strani ošine. To pomeni, da je padla njegova zadnja obrambna črta, na katero je Vrangl polagal velike upanje, da se ob nji razbije val sovjetske vojske in da se on obrzdi na polotoku Krimu.)

BANONI USLUŽBENEC SE JE PODAL.

Ottawa, Ill. — Francis J. Carey, uslužbenec National City banke v tem mestu, ki je skušal openiti banko, se je podal. Prebil je vso noč v hosti in prišel je ves opraskan v mesto, kajti življenja v šumi ni bil vajen. Izpovedal je, kaj je storil in je priznal rop.

Izjavil je, da ni imel tovarišev in da je vsem izvršil sam. On pravi, da je vsem vrnil svoje stvari in vrnil v bančne prostore. Iz varnostne shrambe je vzjel štirideset tisoč dolarjev v kovini in štirideset tisoč dolarjev v zlatičnih avobode. Gotovino je dal v skatlo iz papirja. Odsel je na streho in vrzel doli skatlo, ki je pa napravila večji rop, kot je mislil. Strehe je tekel v bančne prostore in jih zapustil pri sprejnih vratih. Ko je hitel v stransko ulico, je videl, da je zavoj pobral neki tuje. Ustrašil se je in je bežal iz mesta. Potikal se je vso noč po šumi in ko je končno preinil svoj čin, je sklenil, da je najbolje, ako se vrne in prizna dejanje.

Banka pogreša še \$3,997, ki jih je bančni uslužbenec dal v mali kovček, katerega je pustil ležati na stopnicah pred banko.

PAPIR POIDE V PETDESETIH LETIH.

Chicago, Ill. — George W. Nelson, predsednik organizacije ameriških tovarnarjev, ki se pečejo s produkcijo papirja, je na konvenciji tovarnarjev rekel, da papir poide v petdeset letih, ako se ne podvzamejo zelo primerni koraki. Po njegovem mnenju je treba namodestiti lesno koso z drugim materialom, ali pa odpraviti vnoviranje gozdov.

Ljudje, ki ne verjamejo vraga, kar tovarnarji govore, pa pravijo, da Nisonove besede pomenijo, da se papir zopet kmalu podraži.

Chicago in okolice: V nedežo jasno in mrzlo. Lahki severozapadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 23, najnižja 16. Sonce izide ob 6:37, zaide ob 4:42.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$3.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2827 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscriptions: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v obljubljeni št. pr. (November 1-20) poleg vilaga imena in naslova pomeni, da vam je s tem darom potekla naročnina. Posvetite je pravočasno, da se vam ne izteče list.

KRAVJA KUPCIJA ZA KULISAMI JE IZVRŠENA.

Ce so brzojavke iz Londona o jugoslovanskem italijanskem sporazumu glede Istre, Goriške, Reke in Dalmacije resnične, so Slovenci razdeljeni na štiri dele. Del Slovencev pride pod Italijo, del pod Reko, ki je sicer "samostojna" država, toda ostane pod vrhovno oblastjo Italije, del Slovencev pripade Jugoslaviji, koroški Slovenci so pa po izidu plebiscita pridruženi nemški Avstriji. Tako so razdelili diplomatje majhen narod, ki se je stoletja in stoletja bojeval za svojo samostojnost in svobodo, a se je zdel preveč nevaren velesrbskim mamelukom Rističeve in Vesničeve struje, če ostane v Jugoslaviji, da Hrvatom in Srbom odpre oči, da so časi ustanavljanja novih kraljevin minili in da kraljevske krone sodijo v muzej, da kasnejši rodovi vidijo, kako so bili nekoč ljudje neumni, ker so verjeli, da kronani vladarji prejema moč od Boga, da vladajo ljudstvo. Po tej mešetarski kupčiji niso prizadeli le Slovenci, ampak izdani so tudi istrski in dalmatinski Hrvatje.

Pri tej mešetariji je bil navzoč tudi Trumbič, sedaj minister za zunanje zadeve S. H. S. (slabo hranjenega soldata) in bivši član londonskega odbora, ki je prišel nekoč ribarit v kalnem v Združene države, katerega je slovensko kraljevaško in velesrbsko prodano časopisje koval v deveta nebesa, Jugoslovansko republikansko združenje ga je pa postavilo v pravo luč, tako da ga je lahko vsakdo spoznal, poleg njega pa še tiste frakarje, ki jih je pošiljal v Ameriko londonski odbor.

Ali bo tajna kupčija sklenjena za vratni streznila Slovence, Hrvate in Srbe, da sedanja vlada v Belgradu, ki ni pooblaščen od ljudstva, da baranta z jugoslovanskimi pokrajinami, ne da počenega groša za Jugoslavijo, ampak da ji je na srečo le Velika Srbija?

Slovence so razdelili na štiri dele, ker mislijo v Belgradu, da se bodo dali ložje posrbiti. Od Hrvatov je bil odtrgan velik kos, da bodo imeli manj moči se upirati posrbljenju. Taka je politika velesrbske stranke ali srbskih radikalcev, ki so mogoče zelo radikalni, kadar "kockajo" za visoke vsote denarja v ministrskih stanovanjih, v politiki so pa reakcionarji, ki nimajo para pod solncem.

Sedanji pakt z Italijo mora tudi tistim slepim Slovincem, Hrvatom in Srbom, ki so bili dozdej slepi, a niso izgubili še vsega spoštovanja do samega sebe, odpreti oči, da spregledajo in se združijo proti tem barantavcem z interesi jugoslovanskega ljudstva in gospodarsko bodočnostjo Jugoslavije.

Rističi, Vesniči in njih tovarši so bili pred izbruhom svetovne vojne orientalisti in orientalisti so še danes. Kakor orientalistični satrap vlada svoje podložnike, tako menijo ti gospodje, je treba vladati jugoslovansko ljudstvo.

Mi vladamo, pravijo "Rističi, Vesniči in njih tovarši, kadar v družbi svojih "dam" pozno v noč "kockajo", k vragu z jugoslovanskim ljudstvom, pristavijo kasneje, kadar pri "kockanju" dobe ali izgube večjo vsoto denarja. Tudi madama Pompadour je tako govorila, ko je udobno živela na kraljevem dvoru in dokler ni spregovorilo francosko ljudstvo. Zdad se v ministrskih palačah prerivajo kupi dinarjev sem in tje po mizi, ko padajo nanjo "kocke" in veselo je tam, jugoslovansko ljudstvo pa hodi boso in sestradano in z njim se delajo kupčije.

Ali to potrpežljivo in dobro jugoslovansko ljudstvo se prav zanesljivo nekega dne prebudi in zahteva odločno odgovor od te gospode, ki se zdaj igra z njegovo usodo. To ljudstvo bo spoznalo, da ti ljudje niso sposobni vladati najmanjše vasi v Jugoslaviji, vsa njih zmožnost je pa v "kockanju" za denar. In kadar se to zgodi, tedaj jih jugoslovansko ljudstvo prav zanesljivo spodri in postavi na njih zmožne ljudi.

Da se to že zdavnej ni zgodilo, so ti strokovnjaški ministrski "kockarji" znali zavleči na ta način, da so volitev v ustavodajno skupščino odpravili, dokler so le mogli. Njih namen je bil zabarantati jugoslovanske pokrajine pred volitvami v ustavodajno skupščino. Dozdaj so imeli ministrski "kockarji" besedo, dne osem in dvajsetega novembra bo pa imelo jugoslovansko ljudstvo priliko govoriti. Če bo pametno, bo spregovorilo, da se naj "kockarji" poberejo z ministrskih sedežev, in naj iščejo enake družbe v tistih nižinah, v katerih je "kockanje" vsakdanji sport.

DOPISTI.

Wilton, N. D. — V tujakunji državi je Neustrankarska liga pridrila na čeli pri zadnjih volitvah in izvoljeni so ponovno vsi prejšnji uradniki in med njimi tudi prejšnji guvernator Frazier, ki je obče prijubljen pri vseh farmarjih in delavcih. Gotovo ti kandidati niso dobili glasov velpodjetnikov ampak od organiziranih farmarjev in delavcev. Vsi smo ponosni, da imamo take može na odgovorni mestih, ki delujejo za delavce in farmarške interese.

Tu je dokaz, kaj se vse lahko doseže, ako so delavci in farmarji složni, ker oba ta dva sloja sta izkoristljiva od velpodjetnikov in drugih ljudskih izkoriščalcev. Valed tega apeliram na vse delavce in farmarje, bodite složni v boju za svoje pravice, organizirajte se strokovno in politično, ker le organizirani boste dosegli svoje pravice. Ne obupajte, ako niste prodri svojimi kandidati, ampak to vas more še bolj opogumiti, da boste še bolj delovali. Področji morate vaše moči in dosegi bodejo to, kar smo organizirani delavci in farmarji dosegli tukaj v Sev. Dakoti. — Zelo bi želel knjižki poročiti iz države Minnesote, kako so tam opravili pri zadnjih volitvah, ker je tudi tam neustrankarska liga razvila obširno kampanjo. — Rojati poročajte!

Vreme imamo pa tukaj letosno jesen zelo lepo in gorško. Dosedaj so farmarji še ves čas lahko opravljali razna poljela dela. Vremenski bogovi v tujakunji državi imajo pa to muho, da vseh njih kar neprisrskovano hitro spremanijo vreme in mogoče je, da se tudi letos kaj takega pripeti. — Frank Šegar.

Mineral, Kans. — Pročnji nesrečnega rojaka John Kočevarja, ki se nahaja v okrajnem zaporu v Telluride, Colo., so se odpravili tudi tujakunji rojaki in pomagali v obrambni sklad. Prispevati so sledeči: Math Bergant dva dolara; po en dolar: Louis Zupanc, Joe Plankar, Anton Maršček, Mike Trstin, Joe Cerni, Mary Marolt, Louis Kozlevič, John Funkel, Andrew Bushelo, Martin Bambič in Frank Letjak; po 50 cent: Math Praprotnik, Jernej Mikolaj, Frank Kozit, Frank Podest, Mary Krošel, Frank Jug, Vinko Zalokar, Joe Umek, Math Koznik, Anton Sedej, John Mizar, Joe Spajzar, in Frank Zupanc; Louis Zaplata in John Hlač po 25; Louis Beva 20c. Skupaj \$30.20, katero vsoto sem poslal na pristojno mesto. — Iskrena hvala vsem darovalcem. — Frank Kozit in Jernej Mikolaj, nabiralca.

Buxton, Io. — 27. oktobra so je ponesrečil rojak Frank Golob, doma nekje iz Dolnjega. Takrat zapuša vdovo in sedem nedorošnih otrok v starosti od dveh do dvanajst let.

Odkrivali so namreč premož, kateri se nahaja na nekaterih mestih skoro popolnoma na površju zemlje, za domačo kurjavo. Omenjeni rojak je bil v jami, kjer je izpiskoval premož. Načrtval je pa utega plast zemlje in kamorja in ga podkoplje pod saboj. Preteklo je pol ure, predno so ga toblili izpod podplina, sedva urtvega. Imel je zlomljeni obo roki in nogi, in dobil je tudi precej teške poškodbe na glavi.

Pogreb se je vršil 29. oktobra in pokopan je na katoliškem pokopališču v Albia, Io. Pogreba so se udeležili društvo "Delavec" št. 16 SDPZ iz Buxtona, katerega društva je bil pokojnik dober in zvest član, in društvo je položilo na krsto venec iz svojih evanjeljskih zidnih spomin.

Sreča precejšnja je bil pogled na nedolžno otročičke, ki so izgubili očeta, ko so se poslavljali na pokopališču od njihovega rističarja. Pokojnik je bil splošno priljubljen pri vseh, ki so ga poznali. Dokaz temu je bila velika nedež, ko pri pogrebu, ka teroga so se udeležili tudi okolni farmarji (drugoredeci). Slovenci aseljeni v tujakunji okolici so niso mogli vsi udeležiti pogreba, ker so tako raztreseno naseljeni in je bilo nemogoče vse obvestiti ob pravem času.

Moja najiskrenejša zahvala vsem, ki so se udeležili pogreba. — Vdovi in srotam pa moja najiskrenejša sočalje. — Frank Šegar, predsednik društva št. 16 SDPZ.

Tromald, Minn. — Za kovinski dom na Jesenicah, Slovenija so nadalje še prispevali sledeči: Dominik Blumal, pola št. 53, Collinwood, O., \$6.50; John Bertonec, pola št. 101, St. Louis, Mo. \$10.50 in John F. Bernik, pola št. 304 San Francisco, Cal. \$10. Prej izkazanega \$268.35, ta izkaz \$27.—; skupaj \$295.35. Poslal po "American Express Co." šek št. 1577831 \$295.35; stroški pošiljavo \$1.50.

V imenu odbora za zgradbo kovinarskega doma na Jesenicah, Slovenija se najiskreneje zahvaljujem vsem rojakom, ki so prispevali v ta sklad. Bodite prepričani, da ste storili svojo dolžnost kot razredno zavodni delavci, ker ste prispevali na pomoč svojim tovaršim v stari domovini.

Konečno se enkrat pozivljem vse one rojake, ki še niso poslali nabiralnih pol, katerih je še nad šeststo med rojaki, da naj iste izpolnjene pošljejo.

Potrdilo o prejemanju denarja, katerega bodo poslali rojaki iz stare domovine, bo priročeno v Prosveti. — Frank Lipar, tajnik; Louis Pucelj, predsednik; Jos. Šlak in Šte. Levšič, odbornika.

Southview, Pa. — Ako Slovci pazno zasledijo nekatere slovenske liste, je primoran obsojati dandandinjaje steponske onih listov, ki so vedno kričali "da so s teboj ubogi slovenski trpin", a v zadnji volilni borbi so vrgli kričko raz obraza in pokazali svojo pravo barvo. Ogluševali so na vse pretege republikanske in demokratske kandidate, priobčevali šanke, v katerih so hvalisali in opevali slavo g. Hardinga ali Coxa in poskušali delavcem vstopiti v glavo, kako dober je prvi ali drugi predsedniški kandidat za delavce, in da bomo delavci imeli najboljšo čase, ako bo izvoljen Harding ali Cox, da bomo imeli vsaga v izobilju in da bodo letele pešene piške delavcem v usta. S tako hrano ab nas ti listi hranili za časa volilne kampanje, listi, katerim je "da" vse, a delavce pa deveta brig.

Bilna naša dva prava delavska zagovornika "Prosveta" in "Proletarce" sta ostala zvesta svojim idealom, ta dva lista nista vrгла kopja iz rok, ampak sta neustrašeno stala na strani politično organiziranega delavstva in zagovarjala principe, za katerimi stremi zavedno delavstvo.

Dragi sotrpini, deluj da ta dva lista zahajata v sleherno slovensko hišo, a druga naj pa podpirajo oni, katere so priporočali. — Fr. Štefano.

Barberton, O. — Na zadnji ročni seji društva "Triglav" št. 48 SNPJ je bila na dnevnem redu prednja za nabiranje prispevkov v obrambni sklad za nesrečnega rojaka John Kočevarja, ki se nahaja v preokrajnem zaporu v Telluride, Colo., obdolžen uboja. Po kratki razpravi je bilo sklenjeno, da se prispeva iz društvene blaginje pet dolarjev. Po končanji seji se je pa nabrala še med posameznimi člani in dobrosočnimi rojaki \$11.30. Skupna vsota \$16.30, katero sem poslal na predsednika SNPJ, da je odpošlje na pristojno mesto.

V imenu društva in v imenu John Kočevarja se najlepše zahvaljujem vsem rojakom in članom društva "Triglav" za prispevke. — Anthony Bradley, član dr. št. 48.

Star City, W. Va. — 6. novembra večer se je vršila v tujakunjem mestu taka slavnost, da je še ne pomni menda zgodovina tega mesta. Slavili so zmago republikanske stranke, ker je bil izvoljen za bodočega predsednika zdr. dr. g. Harding. Od sedmih svetov pa do devete ure je bil tak vrtil in krič, na njem, da so ne še dva dni potem boela učena. Ljudstva je bilo toliko na ulicah, da je bil ustavljen vsa promet in poučena železnica je tudi morala ustaviti obrat za dve uri in vozovi električne postojane železnice so morali čakati na postajališčih. Vse godbe, kolikor jih je v tem mestu so bile v polnope, izotvari tudi niso marali stari veterani iz državljanske vojne.

Ni čudo, da je bilo tukaj toliko slavlja, ker živajo v tem mestu skoro sami mladenjci in ti so gotovo veseli, da je njihov ljubljenec bil izvoljen. Toda ni treba misliti, da je delavstvo spala. Nobile je na dela, kolikor so mu le pripadale moči in razmere. Dosegli smo toliko, kolikor je mogoče v običnem času, ker je še velika večina ljudstva zasledjena. In sploh ni bilo pričakovati, da bi delavci prodri na celi četi. Pri zadnjih volitvah se je le pokazalo, ali smo delavci napredovali ali nazadovani. In dokazano je, da smo napredovali in sicer tako, da je naše nasprotnike že strah pred vstajajočo novo silo, ki bo pomotila s stariim rožinom. In ako bomo nemorno na delu, agitirali za delavsko politično organizacijo, pridobitasti nove člane, tedaj bomo gotovo uspeli. Brez dela ni sadu.

Valed tega pozivljem vse delavce, pristopajte v delavsko politično stranko, razvijajte prave delavske liste in se pripravljajte za bodoče volitve! — Josip Železnik

SMRT SAMOTARJA V OGNJU. — Monticello, Ind. — 75-letni John F. Ferguson je živel v svoji koči. Mučil ga je večkrat revmatizem, tako da ni mogel zapustiti postelje. Ko se končajo zagledali ponoči njegovo kočjo v ognju, so prišli bližnji gasilci od vseh strani. Po trdopolnem delu so pogasili ogenj, a v podretnih so našli mogoče obžgano truplo samotarja. Sočelje sodijo, da je bila peč preveč zakurjena in je zapelila ogenj. Ferguson je pa najbrž trpel na revmatizem in ni mogel pobegniti.

Chicago, Ill. — Več kot trideset ur so prestali ribiči in drugi mornarji v silnem viharju izkajo tri letalce, ki so se v letalnem čolnu podali na Mibiganško jezero. Vrhli so se polni ledu na nepromočni obkeli, izražajoč, da so trije letalci izgubljeni; ka na jezeru je tulil vihar s hitri pet in sedemdeset milj v uri. Ribiči in rošiči pravijo, da se je lahko čoln najbrž napolnil z vodo in da so letalcem najbrž opešale moči. Nemogoče je po njih mnenju v lahkem letalskem čolnu prebiti noč na jezeru.

V letalskem čolnu je bil mornariški praporščak z dvema mornarjema. Zapovednik mornariške šole, kapitan Wilson, se ni izgubil v panja in odredil je letalce, da se dvignejo v zrak in mogoče najdejo sled ponesrečenih tovaršev. Letalski čoln je zapustil mornariško postaja dopoldne ob enajstih z nalogo, da napravi topografsko risbo zapadnega obrežja. Zadnji glas o njih so prejeli sverno od Sheboygana. Kapitan vlačilne ladje "Hulda" je sporočil, da je videl letalni čoln pozno popoldne. Ribiči poročajo, da so videli letalni čoln približno dvanajst milj od Sheboygana. Takoj so dobile rešilne postaje v Sheboyganu in Two Riverju nalogo, da gredo iskati ponesrečene mornarje. Rešilci so iskali vsi noč in vrhli so se polni ledu na nepromočnih obkeli in do smrti trudni zopet v pristan. Čolni so bili poškodovani. Odpitile so na jezeru tudi ribiške vlačilne ladje, toda vrnile so se brez uspeha. Čolnar Stambeau, ki je vodil rešilni čoln, pravi, da je bilo nemogoče v strašnem viharju obdržati se v lahkem letalnem čolnu na jezeru. Po njegovem mnenju so se izgubili v sneženem viharju in so odpluli na odprto jezero. Čoln vihar zdobil lahkega čolna, tedaj so pomrli mornarji na posledicah strašnega trpljenja, ki so ga prestali v silnem viharju.

TRJE LETALCI IZGUBLJENI V JEZERU. ISKANJE VSO NOČ JE BILU ZASTONJ. Kljub temu nekateri se niso izgubili vsaga upanja.

Chicago, Ill. — Več kot trideset ur so prestali ribiči in drugi mornarji v silnem viharju izkajo tri letalce, ki so se v letalnem čolnu podali na Mibiganško jezero. Vrhli so se polni ledu na nepromočni obkeli, izražajoč, da so trije letalci izgubljeni; ka na jezeru je tulil vihar s hitri pet in sedemdeset milj v uri. Ribiči in rošiči pravijo, da se je lahko čoln najbrž napolnil z vodo in da so letalcem najbrž opešale moči. Nemogoče je po njih mnenju v lahkem letalskem čolnu prebiti noč na jezeru.

V letalskem čolnu je bil mornariški praporščak z dvema mornarjema. Zapovednik mornariške šole, kapitan Wilson, se ni izgubil v panja in odredil je letalce, da se dvignejo v zrak in mogoče najdejo sled ponesrečenih tovaršev. Letalski čoln je zapustil mornariško postaja dopoldne ob enajstih z nalogo, da napravi topografsko risbo zapadnega obrežja. Zadnji glas o njih so prejeli sverno od Sheboygana. Kapitan vlačilne ladje "Hulda" je sporočil, da je videl letalni čoln pozno popoldne. Ribiči poročajo, da so videli letalni čoln približno dvanajst milj od Sheboygana. Takoj so dobile rešilne postaje v Sheboyganu in Two Riverju nalogo, da gredo iskati ponesrečene mornarje. Rešilci so iskali vsi noč in vrhli so se polni ledu na nepromočnih obkeli in do smrti trudni zopet v pristan. Čolni so bili poškodovani. Odpitile so na jezeru tudi ribiške vlačilne ladje, toda vrnile so se brez uspeha. Čolnar Stambeau, ki je vodil rešilni čoln, pravi, da je bilo nemogoče v strašnem viharju obdržati se v lahkem letalnem čolnu na jezeru. Po njegovem mnenju so se izgubili v sneženem viharju in so odpluli na odprto jezero. Čoln vihar zdobil lahkega čolna, tedaj so pomrli mornarji na posledicah strašnega trpljenja, ki so ga prestali v silnem viharju.

KAKO SLEPARJI IZVABIJO DENAR OD TUJECMEV. — Če dostikrat je bilo poročano, da imajo razni sleparji najbogatejšo letav med nezobakrskimi imozemci, med katerimi prodajajo vsakovrstna "čudezna sredstva" da Slovci postane bogat na prav lahke način. Že stotine Slovencev je bilo osleparjenih za teško prisluščeni denar in še vedno se najdejo lahkomiselni ljudje, ki plačajo stotake za ničredno stvar, kot n. pr. za stroj, ki bruh iz seba nove bankovce, itd. Vedna avarila v raznih listih pri nekaterih ne izdajo nič in marsikateri se pravi, da ravno vsled nevoščljivosti svarijo ne kupiti, ker sami ne morejo dobiti. Razni sleparji se poslužujejo vsakovrstnih sredstev in med rojaki imamo veliko žalostnih slučajev, da se nesodbi lahkomiselneži zvitiim sleparjem na limance.

Na kako sleparski način izvabljajo razni sleparji denar od nevednih imozemcev, naj služi v dokaz sledeča dogodbica, katero je prinesel ruski dnevnik "Rusky Golos" v New Yorku.

Neka škotska trdka je oglašala, da prodaja "čudezno knjižico", v kateri je natančno opisano, kako Slovci postane dober kvartopirec" in sloer za samo tri dolarje iztib. Nek Rus iz Hardner, Mass., ki bi rad na lahek način prešel do denarja je naročil od te trdke te knjižico in poslal denar s naročilom, pod katerim pogojem je prodajala ta trdka te "čudezne knjižice". Črez nekaj dni je dobil za te tri dolarje, katere je ardo prislužil, list papirja, na katerem je bilo sledeče navodilo: Vzemti popolnoma nove karte, s katerimi ni še nihče igral. Odvzemi prvi dve karti in položi na te kako stvar. Potem odvzemi iz prvega kupčka karti zopet sedem kart in položi na teh sedem zopet kako stvar. To ponovi sedemkrat. Nato položi vse karte na en kup, pokrij ta kup s tem navodilom in položi te karte ravno o polnoči, ko bo pona luna vzhajala, na levi vogal postelje. Pusti karte ležati tam deset tednov. Črez deset tednov in o polnoči pa vzemi karte, drš jih v levi roki in navedilo pa v desni roki. Nato priži žveplenko in priži to navedilo na vsih štirih vogalih. Med tem časom pa, ko bo ta papir gorel pa igovarjati počasi naslednje besede: "Or, Dama, Domino Opus, Frate, Ox" in se besede ponovi trikrat. (Ox je angleška beseda za "vole"). Ko boš hvralil vse to, boš nancrkal postal kralj kvartopirec in pri vsaki igri s kartami boš vse igralce obhal za zadnji cent. Edino kar je še, ne rabi prej za nikakega drugega stvar te karte.

Nov odlok je hudo zadel farmarje v Oklahomi. — Oklahoma City, Okla. — Fred Dennis, bančni komisar, je izdal odredbo, da morajo državne banke zahtevati od farmarjev, da plačajo svoje menjice, ki so zapadle v jeseni. Bančni izkazi, ki so bili pospolami komisarju, pokazujejo, da so državne banke od vlog imelo na roki le tri in dvajset odstotkov, dasiravno zakon zahteva pet in dvajset odstotkov.

Ta odlok je hudo zadel farmarje, ker so prisiljeni prodati svoje produkte za vsako ceno, ki jo dobe, če ne, jim banke lahko prodajo vse. Farmarji so se obrnili za pomoč na zvezni rezervni odbor, da odbor je odklonil pomoč, češ, da ne podpira spekulacije. Farmarji so namreč prosili, naj se jim posodi saj toliko denarja, da se bodo pognani v bankrot. Cena pšenice je padla, pa tudi cena bombažu je tako padla, da farmar ne dobi povrnjenih svojih produktivnih stroškov.

STETJE BREZPOSELNIH DELAVCOV V TEKU. — Washington, D. C. — John Demmore, ravnatelj državnega biroja za posredovanje dela, je pričel s delom, da se dožene natančno število brezposelnih delavcev v Združenih državah. Po njegovem mnenju se število brezposelnih delavcev množi, ker je povpraševanje po produktih na trgu odjenjalo, ker je težko dobiti industrijalcem posojilo in ker banke silijo, da vrnejo takozvana "zmrznjena" posojila. Nekaj je pa temu kriv izredno velik dotok tujecmecev v Ameriko, ki doseže kmalu en milijon oseb na leto.

ODPRAVA BRZOJAVNEGA OBRATA NA JESENICAH. — Chicago, Ill. — Colorado in Southern železniška družba se je odločila da popolnoma odpravi stari Morsejev brzojavni sistem in nadomesti z telefoničnim obratom.

Ponesrečena banditska koopenikijada.

BANKIRSKI KOOPENIK JE ODŠEL BREZ PLENA.

Edina škoda te pustolovščine so pokvarjena vrata varnostne šrambe.

Ottawa, Ill. — Francis J. Carey, bančni uslužbenec pri National City banki, je skušal čez noč obogateti za šestdeset tisoč dolarjev, pa je imel smolo pri tej pustolovščini.

Ko so drugi bančni uradniki izvedeli, da je bil izvršen vlom v banko, so prišli do tega zaključka:

Bančni uslužbenec, ki so ga poznali vsi kot mladega, poštenega in vestnega delavca, se je vrnil po večerji na banko, da dela. Banditi so ga zasledili in zaprli v varnostno šrambo. Ker je bila ključavnica tako zaklenjena, da se ne more odpreti do petka zjutraj, se mora mladi bančni uslužbenec zadušiti v varnostni šrambi, ako se varnostna šramba takoj ne odpre. S ključem se vrata niso dala odpreti, ker je to branila kombinacijska ključavnica, kombinacijo je pa poznal le v varnostni šrambi za zaprti bančni uradnik. Kaj torej? Brzjavili so jetničarju v Joliet in detektivskemu biroju v Chicago, da naj pošljejo hudodelece, ki so pravi umetniki za odpiranje blagajna, ker gre za rešitev človeškega življenja.

Vlomu so pa prišli na sled takole:

Terrence Connelly, stanujoč v Ottawu, je po sedmih zapustil pivnico neopojnih pišca, ki se nabaja blizu banke. Slišal je, da je nekaj padlo na tla. Pogledal je in videl, da neki tajec beži po stranski ulici. Šel je tje, kjer se mu je zdelo, da je nekaj padlo na tla in pobral je skatlo iz papirja. Pogledal je, kaj je v nji in našel je notri šestdeset tisoč dolarjev.

Obvestil je takoj Charles C. Taylorja, bančnega predsednika, o svoji najdbi. Pričeli so s preiskavo in našli so odprto okno v kleti. Okoli varnostne šrambe je ležal denar na tleh. Varnostna šramba je bila zaprta. Kombinacijska ključavnica je pa bila tako zapahnjena, da se ni dala odpreti, če ne poznajo kombinacije.

Bančni uradniki so delali zaključke in po njih zaključkih se je rop odigral takole: Carey je delal po večerji. Tolovaji so vlomili v bančne prostore skozi okno v kleti. Zvezali so Careyja in ga zaprli v varnostno šrambo. A ker je varnostna šramba le šest čevljev visoka, na tleh pa meri trideset štirinajških čevljev, se Carey kmalu zadusi, ako se blagajna ne odpre. Brzjavili so za pomoč v jolietško jetnišnico in detektivskemu biroju v Chicago, da pošljejo hudodelece, ki so pravi umetniki v odpiranju varnostnih šramb. V Chicago so sestavili izreden vlak, da povede vlomilke "umetnike" pod stražo detektivov in policajev v Ottawo, da rešijo bančnega uradnika gotove smrti.

Še preden je izredni vlak dopel v Ottawo, sta dva gorazna delavca izvrtala luknjo v vrata in tako razdrila ključavnico kombinacijo, da je bilo mogoče pahiniti zapah nazaj. Pogledali so v varnostno šrambo, a bila je prazna.

Bančni uradniki so spoznali, ko so pogledali notranje prostore varnostne šrambe, da ni mogel nihče drugi izvršiti tega dela kot pogrešani bančni uslužbenec Carey.

Pričeli so ga iskati in njegova mati, vdova, je povedala, da fanta ni bilo doma po večerji.

KAMPANJA ZA NABIRANJE PROSTOVOLJNIH PRISPEVKOV ZA ZVEZO KRŠČANSKIH DEKLET V DETROITU.

Detroit, Mich. — Odbor zveze krščanskih deklet (Young Womens Christian Association) prične 15. novembra t. l. z kampanjo za nabiranje prostovoljnih prispevkov, katere bodo porabile za rečeve v Detroitu kakor tudi od vojne opustošenih pokrajinah v zapadni in centralni Evropi in na bližnjem vzhodu. Odbor se je zavzel, da nabere v tej kampanji, ki traja od 15. do 22. novembra, \$2.500.000 v Detroitu.

Inozemstvo.

Francija grozi z drastično akcijo, ako se Nemčija sda sprejme v ligo.

Pariz, 12. nov. — Znan Pertinax piše v "Echo de Parisu", da bo Francija pričela z "drastično akcijo," ako zbor lige narodov sprejme Nemčijo v ligo v tem času. Francoski delegat ima uveljavilo, da zapusti Ženevo, ako bo Nemčija sprejeta. Vse centralne sovražne države razen Turčije so poslale prošnjo za vstop v ligo narodov.

Prvi zbor lige se odpravi prihodnji ponedeljek v Ženevi. Zastopniki bo okrog štirideset držav; manjkalo pa bo delegatov iz Združenih držav in Rusije.

Mehiška vlada ne bo obratovala rudnikov.

Mexico City, Mehika, 12. nov. — Provizorični predsednik Huerta je danes naznanil, da je vlada opustila načrt za zvezno obratovanje rudnikov. Stavka rudarjev se nadaljuje.

Italijanski klerikalci poraženi.

Rim, 11. nov. — Klerikalci so želi najhujši poraz pri občinskih volitvah v Italiji zadnje nedelje. Socialisti in komunisti so zmagali v Milanu in mnogih drugih mestih.

Klerikalci na čelu Avstrije.

Dunaj, 12. nov. — Dr. Richard Weisskirchner, krščanski socialc in bivši večletni župan na Dunaju, je bil izvoljen predsednikom nove avstrijske skupščine, kateri je prej predsedoval socialist Karl Seitz. Socialni demokrat Eldersch je bil izvoljen drugim predsednikom, vsenemec dr. F. Dinghoff pa tretjim. Prvič po vojni, od kar obstoji avstrijska republika, je bila skupščina odprta z mašo; to pomeni, da se vračajo monarhistične navade s klerikalno zmago.

Weisskirchner je v svojem otvoritvenem govoru pozdravil poslance iz Koroske, rekoč, da ga zelo veseli videti zastopnike "osvoboditeljskih koroskih bratov, medtem, ko ga žalosti, da je še toliko nemških bratov, ki so odgnani od domovine."

Kdo sme in kdo ne sme biti v ligi narodov.

Ženeva, 12. nov. — Lord Robert Cecil, eden glavnih avtorjev ustave lige narodov in delegat angleških kolonij iz južne Afrike na zboru lige, je izjavil, da bo podpiral predlog za takojšnji sprejem sovražnih držav v ligo. Italija, Švica, skandinavske države in nekatere južnoameriške republike tudi podpirajo ta korak. Francija, Belgija, Rumunija, Jugoslavija in Čehoslovakija bodo nasprotovale sprejemu Nemčije in Ogrske, dočim niso proti Avstriji in Bulgariji. V zbornici lige narodov je potrebna dvetretjinska večina za sprejem države v ligo.

Irski vođa prebodeh z bajoneto.

Dublin, Irsko, 12. nov. — Frank Hoffmann, kmet po poklicu in povečnik tajne republiške vojske organizacije, je bil sredi umorjen par korakov od svoje hiše v Traleeju. Gruča vojakov ga je ustavila in ga vprašala za ime. Ko je povedal ime, je dejal voditelj čete: "Ti si moj, ki ga iščemo." Nato so ga postavili k plotu in prebodli z bajoneto.

Policisti so požgali nebroj kmetijskih hiš in senikov v okolici Ballbracka.

Prepir med francoskimi usadnjaki glede proslave premirnega dne.

Pariz, 12. nov. — Druga obilnica premirja je bila večerj proslavljena s hrupnimi ceremonijami v Parizu. Obenem se je odvijala petdesetletnica ustanovitve tretje francoske republike. Vrhunec ceremonij je bil, ko so pokopali truplo nekoga neznanega vojaka pod Napoleonovim "Slavofokom zmage". Truplo so izgrabili iz bojnega polja blizu Verduna in ga vozili v spevodu po ulicah. Slavnost petdesetletnice obstoja republike se je pa izvršila s tem, da so prenesli ohranjen srec Gambette v Pantheon.

Katoliški nazadnjaki so v zbornici nasprotovali prireditvam, ki so jih zasnovali nazadnjaki drugih strank. Katoličani so bili proti temu, da bi se nosilo srec Gambette v sprevodu, češ da je bil

Gambetta — ki je leta 1871 branil Pariz pred Nemci — sovražnik katoliške cerkve. Katoličani so tudi nasprotovali pokopu neznanega vojaka v bližini brezveca Emila Zole. Toda nasproti nazadnjaki so jih porazili in ceremonijo so se izvršile po protikatoliškem programu.

V Avstraliji tudi vključujejo delavske poslance.

Melbourne, Avstralija, 11. nov. — Delavski poslanec Mason je bil izobčen iz nižje zbornice s 34 glasovi proti 17. Ministrski predsednik je obtožil Masona, da je v svojem govoru na delavskem protestnem shodu ob priliki smrti irskega voditelja MacSwineya izrekel "isadajalske besede".

Nemiri in izgredi v Italiji.

Milan, 12. nov. — V Genzamu blizu Potenze v južni Italiji so izbruhnili vojni nemiri tekom praznovanja obilnice premirja. Mnogi so udri v cerkev, slekli duhovniku plašč in pometala kipe in sveče z oltarja, ko je duhovnik pridigal o junaštvu vojakov v zadnji vojni. Bili so tudi napadli na barake karabinerjev in na mestno hišo. Okrog 300 oseb je bilo aretiranih.

V Livornu so delavci proglasili generalni štrajk proti praznovanju premirja in s tem so onemogočili patrijotične slavnosti.

Narodno "Prosveto" vašemu soročniku ali prijatelju v stari domovini.

PROČ OD ŽGANJA

in ne zastrupljate si več vašega sistema. Napravite lahko doma s Victoria Imeljem na enostavni način izvrstno, zdravo pijačo, katere vsebnost zadovolji. Da moč bolehnim in onim, ki težko delajo. Pijte pri jedi in pogostite vaše goste. Ne vprašajte, temveč poskusite takoj. Pošljite nam Money Order za \$3.00 in mi vam pošlemo zavitek za 14 galonov pijače in pojasnilo. Ako niste zadovoljni, vrnemo denar.

VICTORIA SUPPLY CO., 654 Morton Bldg., New York, N. Y.

AVSTRALJSKI VOJAKI

Moški, ki so bili vojaki v avstralski vojski za čas svetovne vojne, sedaj lahko pridajo iz Jugoslavije v Ameriko, če vam neposredno pošljete in druge potrebne listine.

MATIJA SKENDER javni notar za Ameriko in stari kraj.

5227 Butte Str., Pittsburgh, Pa.

On vam jamči, da grida oseba, ki si jo želite k sebi, — ali pa vam povrne denar. — V vseh pravnih in notarskih poslih pa v zadevah, ki so v zvezi s potovanjem vaših ljudi iz starega kraja, se obrnite nanj, pa boste v vseh zadovoljni, zakaj, on je za vas, a vi bodite sanj.

NOVA IMENA nekaterih Severovih Družinskih Preparacij. Naznanjamo, da smo odredili nova in krajsja imena za slednja preparacije: Severov ARTON, vrčni stimulans, do sedaj znan kot Severova vrčna tonika. Severov BALSOL, splošna tonika, do sedaj znan kot Severova biljenski balsam. Severov BLODAL, zdravilo za popravo, do sedaj znan kot Severova križnitsica. Severov ZSKO, antiseptično mazilo za kožne bolezni, do sedaj znan kot Severovo mazilo za kožo. Severov LEDSYL, za nered ledic in jeter, do sedaj znan kot Severovo zdravilo za ledica in jeter. Kadar kupujete ta Severova zdravila, jih kličite, s imenom, kakor so zgoraj naznanjena. Napravite so v vseh lekarnah. Bodite vedno prepričani, da dobite prava zdravila. Očistite vse posode, kjer vam lekarnar ne more postreči s jimi, se obrnite direktno na nas. W. F. SEVERA CO., Cedar Rapids, Iowa

POTREBUJEMO moške, ženske, mladeniče in dekleta za lahko tovarniško delo, v Wheeling, West Virginija okraju. Stalno delo vso zimo in dobra plača. Absolutno nobenih delavskih neredov. Oglasite se pri: Mr. HUMPHRIES, W. WHITAKER-GLESSNER CO., MARTINS FERRY, OHIO. Za vas nadaljnja pojasnila pišite na naslov: Department 100, P. O. Box 948, Pittsburgh, Pa.

ROJAKI SLOVENC IN HRVATJE

po širni Ameriki, kadar ste namenjeni kupiti farmo se obrnite do mene, predno greste kam drugam kupovati, ker jaz prodajam farme že več let in sem eden prvih slovenskih prodajalcev v Clevelandu.

Ze mnogim sem oskrbel dobre farme in pošteno kupčijo, tako da so danes srečni in zadovoljni pa bodete tudi vi in vsak ki bo od mene kupil. Imeli ne bodete nobenih stitnosti in svojega denarja ne bodete zavrgli temveč bodete postreženi v vašo zadovoljstvo. Jaz vam razkažem farme kakoršne hočete in si poljubno izberete kar vam bo všeč, kar jaz gledam na to da so moji kupci pošteno postreženi, ne kot drugi prodajalci ki gledajo samo na to da pri vas kaj zaslužijo. Zapomnite si, da je to poštena resnica. Za nadaljnja pojasnila glede farmarskih kupčij in razmer se obrnite na moj naslov:

JOHN ZULIC, 1376 Marquette Rd., Cleveland, Ohio. Telephone Rosedale 3622.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK. Posiljala v stari kraj jaganjske krona in dinare po ti le ceni: 1000 kron za \$ 5.20, 5000 kron za 40.50, 10000 kron za 80.00, 50000 kron za 395.00, 100000 kron za 770.00, 1000 dinara za 30.90. Cene kronam in dinarjem se vsaki dan menjajo, zastelo ali padajo. Slavonic Immigrant Bank, vam bodo računala po ceni onega dne ko sprejme od vas denar. SLAVONIC IMMIGRANT BANK, 436 West 33rd Street, NEW YORK, N. Y.

Slovenska Narodna Podporna Jednota. Ustanovljena 2. aprila 1906. Izbrana 17. junija 1907 v državi Illinois. GLAVNI STAN: 2487-89 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS. Izvrševalni odbor. UPRAVNI ODBOR. Predsednik Vincenz Calabar, podpredsednik Anton Strazi, Box 140, Cannsburg, Pa., gl. tajnik Math Tuck, tajnik Editha Gleditsch, gl. tajnik Paul Bergo, sekretar gl. tajnik Frank S. Tappan, upravni gornji Filip Gleditsch. POROTNI ODBOR. John Underwood, predsednik, 408 Mar St., Springfield, Ill., Martin Schneider, Box 274, Warburton, Ohio, Jas. Kullrich, Box 432, Southon, Pa., Frank Rosenthal, 6500 Prater Ave., Cleveland, Ohio, John Kramlich, 1044 First St., La Crosse, W. BOLNIŠKI ODBOR. OSEBNI ODBOR: Paul Bergo, predsednik, 2927-29 S. Lawndale Av., Chicago, Ill. VEŠEDNO ODBOR: Math Tuck, Box 432, Southon, Pa., Frank Rosenthal, 6500 Prater Ave., Cleveland, Ohio, John Kramlich, 1044 First St., La Crosse, W. ZAPADNO ODBOR: Anton Strazi, Box 140, Cannsburg, Pa., Jas. Kullrich, Box 432, Southon, Pa., Leo Kubler, Box 248, Gilbert, Minn., in sovražnost. Nadzorni odbor. Matt Petrovic, predsednik, 18217 Webster, Okc., Colliwong, Ohio, Jakob Andrejich, 414 Pima St., Evelyn, Ill. Tiskovni odbor. Vincenz Calabar, John Underwood in Math Petrovic. Zastopniški odbor. PREDSEDNIK: Frank Alon, 2180 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. JOHN TUCK, Box 102, Lumberton, Pa. JAKOB KRAMLICH, Box 104, Southon, Pa. MATH TUCK, Box 432, Southon, Pa. VICE ZADARJE SLOVENSKE PODPORNE IN NARODNE Družine slovenske S. N. P. J. 2827-29 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. DENARNE POSILJAVE IN STVARI, ki so blago in vrednostno odlične in jasno vidne za vse Slovence S. N. P. J. 2827-29 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. VSE ZADARJE V EVROPI S SLAGAJNIŠKIMI POSILJAVI so pošiljajo na naslov: Slavonic Immigrant Bank, 436 West 33rd Street, NEW YORK, N. Y. Vse prihodnje glavnice in gl. kreditne listine so naj pošiljate M. Petrovicu, predsedniku nadzornega odbora, Marz naslov je zgoraj. Vsi prihodnji na gl. poroti oddali so naj pošiljate na naslov: John Underwood, 408 Mar Street, Springfield, Ill. Vse prihodnje pravi vrednostne glavnice so naj pošiljate na naslov: Predsednik S. N. P. J. 2827-29 So. Lawndale Av., Chicago, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, namena, oglaš, naročila in spisi, kar je v zvezi s glavnico jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2827-29 So. Lawndale Av., Chicago, Ill.

AKO ŽELITE DOBITI SVOJICE, sorodnike in prijatelje iz domovine v Ameriko po nižji ceni! POSILJATE DENAR MITRO in po najnižji ceni! FOTOVATI V STARI KRAJ po najnižji ceni, tedaj se obrnite na EMIL KISS BANKIR, 122 Second Ave., New York, N. Y. Prodajam parobrodne listke iz domovine v vse kraje v Ameriko. Izdelujem vse notarske posle in potrebne spise za dobavo potov. Fotogram v stari kraj prodajam po vso listo in računamo se konzularne pristojbine.

Najboljše in najkoristnejše božično darilo. Za vaše sorodnike v starem kraju je denar. Mi ga odpošljemo za vas točno in ceno. Vam drugim darujte uložno knjižico. Mi plačamo obresti na vse hranilne vloge po 4%. Ako želite dobiti vaše družine v Ameriko, mi vam prekrbimo vse potrebno. Prodajamo tudi parobrodne listke za vse proge ZA in IZ Evrope. Za vse pojasnila pišite vedno na NEMETH STATE BANK, Glavni urad: 10 East 22nd St., NEW YORK CITY, Podružnica: 1507 Second Av.

ZA BOŽIČ LAHKO POŠLJE VSAK ZABOJ SVOJCEM V STARI KRAJ. Sprejemamo zaboje do 1.000 funtov težke, toda zaboji morajo biti močni, da se ne razbijejo. Mi bomo odposlali vse zaboje sred novembra, tako da jih dobe zagotovo za božič. Računamo za prevoz le 15 centov za funt. Kdor bo poslal naj pošlje tako, da jih dobemo do 10. novembra. EUROPEAN TRADING & EXPORT CO., STRUKEL & HORAK, 88 - 9th Avenue, NEW YORK, N. Y.

ANCHOR LINE. PARNIK S. S. ITALIA ODPLUJE DNE 20. NOV. V DUBROVNIK IN TRST. Cene tretjemu razredu so: DUBROVNIK \$125.00, TRST \$100.00 in \$5.00 vojni davek. V vašem mestu je zastopnik Cunard Anchor družba. Pojdite knjamo po navodila.

Slijajen shod sec. dem. stranke v Ljubljani.

(Nadaljevanje.)

Doslej te prilike še ni imel. Vem steer, da se je v Ljubljani in Zagrebu v onih časih provrata, ko je bilo vse navdušeno, ko je vse vrelo in kipel, po ulicah razlegal klic: "Živela jugoslovanska republika!" Vem, da je šla v Beograd neka deputacija, da se pokloni njegovemu visokanstvu prestolonasledniku in rekda, da se žele Sloveni in Hrvati pridružiti srbski državi. Toda celo njegovo visokanstvo prestolonaslednik je imel toliko politične preudarnosti, da je izjavil, naj odloži konstituenta, kakor naj se država uredi. Tako nima absolutno nihče pravice trditi, da imamo tu že mramornato monarhijo za veke, pod dinastijo Karagorgjevičev. Trditelj moramo le to, da imamo tukaj narod, ki bo sam odločal in ako se izreče z večino za republiko, tedaj ni moči na zemlji in ne na nebu, ki bi imela pravico zabraniti, da bi se država uredila po republikansko.

Ako nastopimo za republiko in ji dajemo prednost pred monarhijo, je pa treba tudi vedeti kakšna bo tista republika, da bi nam ugaljala.

(Klic iz občinstva od strani komunistov in klerikalcev: "sovjetska! sovjetska!") Predsednik zvonil in prosil komuniste, naj se kasneje oglašajo k besedi. Nimir in hrup, ko predsednik prekine shod in pozove reditelja, naj nemirne odpravijo iz dvorane. Predsednik ugotovi, da so se komunisti pripravljali že ves teden, da razbijejo shod. Danes so se zbrali pred dvorano že ob pol devetih.

Za besedo prosil so dr. Golouh. Ko stopi na oder, ga komunisti burno pozdravljajo.

Sodr. Golouh govori:

Prisel sem na shod z edinim namenom, da poslušam. In sem pričakoval tudi od drugih, da se udeležijo shoda s tem namenom, da namreč čujejo, ali odgovarjajo mnenje govornikov njihovemu mišljenju. Ako ne odgovarja, ima vsakdo pravico, da se javi k besedi in izpove svoje prepričanje. To

je edini aksiom, katerega se moramo držati. Naj se moje besede tolmadžijo kakorkoli, povedati moram tole:

Sem od one stare garde, iz onega časa, ko je pešička sodrugog gledala v Etbinu Kristanu svojega starega učitelja. Jaz, njegov učencec, imam svoje mnenje. Toda kot svojega učitelja ga pozdravljam s tega mesta. Naj bo izid naše borbe tak ali tak, eno vem za gotovo, da mora biti prva dolžnost nas vseh, ki delamo v politično in kulturno še ne dovolj razvitemu narodu, da naroda še bolj ne poživimo. Ali si želite v političnem boju odkrite besede ali ne več? Kakor imamo mi pravico povedati svoje mnenje, tako jo imajo tudi socialni demokratje. Toda, sodrugi, ko sem povedal te resnice, o katerih ne sme biti spora, ako še nismo popolnoma izgubili razuma. Vam povem še, da sem se odločil in javil k besedi zaradi tega, ker me je sree bolelo, da vidim v trenutku, ko se v parlamentu dela na to, da se uvede zakon o redu in radu, to se pravi, da se uvede v tej žalostni državi oni najbolj reakcionarni zakon, zakon, ki naj odvzame delavcem pravico do štrajka in osemurnega delavnika, ko vidim na vladi tako strnjeno fronto največjih reakcionarjev — da opazujem v takem času, da med proletarijatom ni te edinosti, ki bi morala biti navzlic vsem diferencam.

Sodrugi! Zahtevam od Vas, da se ponasate mimo napram Etbinu Kristanu, zahtevam od vas, da pokažete, da niste pozabili besede discipline. Ako se danes ta prvi volilni shod v Sloveniji razbije, bodo imeli od tega korist le oni, ki hočejo uvesti zakon proti stavki in osemurnemu delavniku. V Nemčiji je izbruhnil svojčas Kappov puč ki je hotel spraviti Nemčijo pod vojaško kapo. Pri tej priliki se je proletarijat pokazal solidarnega proti vojaški kliki. Ali mislite, da mi v Jugoslaviji ne živimo pod vojaško kapo raznih Kappov? Ali mislite da je Jugoslavija danes različna od one Nemčije, ki bi bila nastala, ako bi se bil puč posrečil, ki pa se je ponesrečila ravno radi solidarnega nastopa vsega proletarijata? Vidimo, da je Jugoslavija v oblasti najhujših reakcionarjev in spekulantov, da v njej kraljuje meščanski mogotci. Zato trdim, da imamo reakcionarno vlado, ki se nič ne razlikuje od one, katero so hoteli ustvariti v Nemčiji. Mi se še ne zavedamo, da je naša največja dolžnost pokazati zrelo pojmovanje dogodkov in moči revolucionarnega proletarijata Jugoslavije.

Resen je problem konstituenta za nas, ki vemo, da socialne revolucije, ki bi jo radi izvedli v tem trenutku ne bo še dolgo, ne bo še dolgo let, ne bo je, ker jo to povedal tisti, ki ve o revoluciji več kakor mi, to je namreč Lenin. On nas je opozoril, naj se ne igramo na socialno revolucijo v zapadni Evropi. Povedal nam je, da so prilike v Rusiji take, da se bo tam socializem uresničil šele v petdesetih letih. Ako slišimo take besede s te tribune moramo reči, da bomo na sovjetsko republiko še dolgo čakali. Ker ne moremo živeti od samega pričakovanja moramo gledati, da s svojimi silami in svojimi revolucijami skupno nastopamo.

Sodrugi svarim vas, da ne pojmuje tega tako otročje. Vprašanje je, ali se z našim razkolom izboljša položaj v meščanski družbi. Svarim vas, da se ne igrate socialno revolucijo, za katero ste navdušeni, a ki ji delate slabo uslugo. Svarim vas v imenu ruskega proletarijata. Rusi so čakali, da izbruhne revolucija v zapadni Evropi. Vzrok, da so Rusi stavili svoje pogoje na to premisso je bil ta, da nihče ni imel poguma Rusom povedati, da naši narodi še niso sposobni izvesti socialne revolucije. Ne varajmo Rusije. — Mi Jugoslavo, ki se bahamo da smo največji revolucijonarji, imamo še danes vsled naše nezrele politične taktike sramoten madež na sebi, da bojkot proti Madžarski ni uspel, ker Jugoslovanski proletarijat svoje dolžnosti ni izpolnil. Jaz imam v politiki to grdo navado, da govorim pošteno. Otroško je od vas, da sedaj zahtevate socialno revolucijo ko pred meseci niste imeli niti toliko moči, da bi bili nastopili za bojkot proti Madžarski. — Naši in naših otrok interesi so tu v igri. Vprašanje je, ali dobimo tako konstituento, v kateri bodo imele meščanske stranke moč izročiti se

vojnastvu ali tako, v kateri bomo imeli svoje pravice. Ako pride do vojaške monarhije, bo naš boj neuspešen. Trenutek, v katerem živimo ni lahak in vsi ne znamo brzdati svojih živcev. Žalibog se politika ne dela več z razumom temveč z živci, ne držimo se več objektivnih načel. Vodimo politiko maščevanja. Ta ni nikjer zdrava. Tudi boj proti obstoječemu sistemu mora biti razumen. Ako boste vodili to politiko naprej, hodite prepričani, da ne bo imela uspeha in ako razbije ta shod, bo imel proletarijat od tega le izgubo, namesto da bi nam shod pridobil toliko in toliko glasov. Ako boste izvršili politiko sovražstva, se bodo tisoči glasov, ki bi prišli na delavsko listo izgubili v prid politike, ki dela proti štrajku in osemurnemu delavniku v prid vojaške monarhistične klike. Gotovo bi radi napravili največji revolucijski čin, radi bi napravili uslugo zlasti ruskemu proletarijatu, a pomislimo le, kako smo se obnašali ob priliki bojkota proti Madžarski. To je zame večjega pomena, kakor vse revolucijske fraze, ki jih trobimo. Postopanje proletarijata povodom bojkota proti Madžarski ni imelo le namena zrušiti Horthyjevo vlado, temveč pokazati vsem kapitalističnim vladam srednje Evrope, da moremo zrušiti vse sile. Ako bi se bil posrečil, bi bil to dokaz, da je proletarijat tako močan, da more v slučaju svetovne vojne isti trenutek preprečiti vse nakane, meščanskih vlad. Proletarijat drugih držav je izvršil svojo dolžnost in gleda na nas kot na izdajalec. Pripisujemo si to na svoj račun, in mesto da kričimo, se uživamo v položaj jugoslovanskega proletarijata, da preprečimo da se v bodoče ne bo z njim delalo proti njemu. Na Hrvaškem je proletarijat glasoval za komuniste. Vlada je občinske svet razpustila. V Beogradu je vlada razpustila komunistični mestni odbor. Kdo od vas je imel moč da bi to preprečil? Nihče! Vsi smo, molčali ter prenašali to nasilje. Ves svet se nam je rogal. Mi smo bogati na frazah, a beraški na dejanjih. Ne zahtevamo sovjetske republike, ker ne znamo voditi niti meščanske komunne. Opozorjam komuniste na posledice take politike, tudi če me razkličejo za izdajalec. Ako mislijo, da tako demagogijo kaj dosežejo pri volitvah, naj se vprašajo, kaj jih čaka potem. Kaj bodo storile mase, ako se jim ne izpolnijo obljube? Lahko je zahtevati sovjetsko republiko. A jaz izjavljam s tega mesta, da bo samo socialistični sistem mogel rešiti vse delavske probleme. Kričanje po sovjetski republiki pa je zastoj, zlasti ako

se kriči zato, da se razbijejo delavski shodi. — Za ohranitev svojih pravic bomo šli skupno v boj. Zato protestiram v imenu shoda proti nameram vlade, da nas postavi pred fait accompli. Prav ima Etbim Kristan, da vse kar se je zgodilo, ali se zgodi pred konstituento ni nič stalnega, nič gotovega. Iz tega vidimo, da smo lahko različnega mišljenja, da pa se lahko srečamo. Prosim vas tedaj, da mirno poslušate in ako imate kaj povedati, povejte. To sem storil tudi jaz, da ne pride do razbitja tega shoda. Pri volitvah lahko glasujete po svoji volji. Upam prijatelji, da po vsem tem ne bomo doživeli te sramote, da bi se izgubljali delavski glasovi za meščanske stranke. Zato govorim z razumom in ne z živci. Slovensko ljudstvo baš radi svoje razdvojenosti ni bilo vpoštevano. Vem pa, da doseže ljudstvo uspehe, ako proletarijat strne svoje vrste in gre skupno v boj proti razmeram. Vidimo, da moramo strneti proti temu, da delavske sile strneno, a ne oslabilimo. Glejmo, da prepadi nam loči zasnjemo. V tem smislu Vas pravim, da mirno poslušajte! Na kocki je pranje proletarijata. Imejte pred očmi cilj socializma in revolucije, ki pride ko ho stal proletarijat na višku svoje stvari.

(Predsednik opozarja na besede sodruga Golouha, katerega pozdravlja v socialno demokratičnih vrstah, nakar zopet poda besedo so dr. Etbimu Kristanu.)

(Dalje prih.)

Novice iz Jugoslavije.

Dober zastopnik naših interesov pri pogajanjih z Italijo bo predsednik vlade g. Vesnić. To je dokazal že v Parizu. Kronika pripoveduje, da so se bavili nekega večer gledal tedaj cel svet z nekim svetlečim tedaj cel svet z nekim svetlim spoštovanjem, z važnim vprašanjem, čegave čete naj zasedejo današnje naše "okupirano ozemlje." Francezje, Angleži in Amerikanci, ki so bili seveda prav malo zainteresirani na krškem kamenju, so vprašali tudi gospoda Vesniča, kaj in kako on misli. In gospod Vesnić je odgovoril iz samega velikega spoštovanja do velikih gospodov, v katerih družbi je imel čast sedeti, s primerno poniznostjo in uslužnostjo in popustljivostjo: "Napravite, kakor želite!" Tako poroča kronika. Kronika pa poroča še nadalje, da je po konferenci namignil ameriškanski zastopnik g. Vesnić, da on u njegove primerno poniznosti

in uslužnosti in popustljivosti nikakor ne razume. "Ko bi bili le besedo zinjli, pa ne bi imeli italijanske okupacije na svojih tleh" — tako je dejal dalekovidni Amerikaneec gospodu Vesniću, ki je tudi to opazko sprejel na znanje s primerno poniznostjo in uslužnostjo in popustljivostjo, še z večjo, kakor so sprejeli Italijani na znanje vest, naj "korakajo. Tako pripoveduje kronika.

Po koroškem plebiscitu. Vse Jugoslovansko časopisje se je po plebiscitu začelo baviti z vprašanjem, zakaj da je izpadel plebiscit na nedvomno slovenskem ozemlju v našo škodo. Pri tem pa meščanski listi še vedno pišejo tako, kakor da bi bilo zgolj našlje od strani Nemecev krivo slabemu izidu in še vedno nočejo uvideti pravega vzroka. Dr. Reiner sam je izjavil, da je bila ideja republike in moč avstrijske socialne politike, ki je uplivala največ. In neki hrvaški socialistični list piše: Glasovanje na Koroškem je zavrnilo našim oblastnikom. Rezultat plebiscita naj bi bil memento vsej naši buržoaziji, ki s svojo voljo hoče naravnost upropasti našo državo, ki ni zgrajena na nacionalističnih frazah, temveč s krvjo tisočev najboljših sinov naroda, ki pa je danes sredi svoje domovine brez političnih in socialnih pravic in beži trumoma Ameriko, ali pa glasuje zoper svojo domovino kakor se je to zgodilo na Koroškem." — Res grešniki naj premišlujejo, če so tega sploh še zmožni.

Monarhija začetek in konec učenosti. Belgrad, 19. "Pravda" poroča, da so na seji ministrskega sveta razpravljali tudi o vprašanju ustave. Vlada je napravila načrt ustave, ki naj bi vseboval nastopne temeljne točke: 1. Država je enotna monarhija pod žezlom Karagorgjevičev. 2. Država je ena in enotna, razdeljena v administrativnem oziru na samoupravne enote. Kakko velike naj bi bile te enote, se ni sklepalo, ker so bila mišljenja deljena. Reklo se je, da bo o tem odločila konstituenta. Ministrski svet je sklenil, da se vsekakor more govoriti o večjih ali manjših samoupravah, nikakor pa ne o plemenski razdelitvi.

BAKRENE KOTLE

BAKRENE KOTLE izdelane iz najfinejšega bakra v velikosti za 4 galone po \$15.00; 6 galonov za \$20.00; 8 galonov za \$25.00 in 10 galonov za \$45.00 P. O. B. New York. (Vl. plačate pošiljatsve stroške). Pošljite denar z naročilom. Istotako pošljemo tudi posodo za čiščenje.

VICTORIA SUPPLY CO., 654 Morton Bldg., New York, N. Y.

Josip Kostanjevec: NA SOLNČNIH TLEH. POVEST.

(Nadaljevanje.)

V tem šumu je polagoma zaspal. Mahoma se je razlila svetloba čez nepregledno ravan, posejano z bogatimi vami in mesti. Moznarji so pokazali od vseh strani, godbe so svirale, narod se je zbral v velikih procesijah, zastave so vibrale, množice vriskale. Velike gostije so se vsrile, zmagaj na pisanih travnikih so goreli ognji, nad njimi so se vrtili ražnji. Govorniki so govorili mahaje z rokami in s svetlimi obrazi. Komu v čast? Čemu tako veselje, to zmagoslavje? Podlpinik je stal na vrhu Nanosa in čimdalje bolj se je širila ravan pred njegovimi očmi, nikjer ni bilo meje, nikjer konca. Čimdalje večje množice so se zgrinjale, čimdalje več ognjev je plapolalo. Nekdo je stopil pred Podlpinika in mu ponudil na zlatem krožniku velik kos tolstega rumenopečnega janca in veliko čašo penčnega vipavea. Podlpiniku je bilo jasno, obhaja se pramik zedinjenja Slovenije.

Z nasmehom na ustnah se je zbudil, iz krčme se je še vedno glasila harmonika. A kmalu je sedaj sladko in trdno zaspal do jutra.

III.

Gregorio Burlatti, veletrgovina s kolonialnim blagom, južnim sadjem, deželnimi pridečki, oljem, različnimi vini itd. Takšen napis se je svetil v zlatih črkah v italijanskem jeziku na proceljnu velike mestne hiše v eni izmed najbolj obljudeh ulic. Velika izložbena okna, z rafiniranim glasom prirejena, so takorekó silila mimogredno, da so se ustavljali in si ogledovali razstavo, skoro sleherni dan se menjajoče. Tu je bilo vedno dovolj ljudi. Poleg najmoderneje oblečenega gospoda preprost delavec, poleg elegantne gospe raztrgan capin, kuharice, vojak, postrežniki, dekle, otroci. Marsikateremu revežu se je zbirala voda v ustih ob pogledu na toliko dobrot, namejenih razvajenim žlečedom izmed najboljših krogov. Ko bi si mogel tudi on privoščiti takšnega tolstega kopuna, kakor je onle na bleščedem srebrnem krožniku, ono škattijico z najfinejšim oljem pripravljenih rib in zraven tisto steklenico z dolgim, ozkim vratom, ki se sveti v njej tekočina, da se že sedaj vidi, kako bo zasumela, ko se odmaši. Pa ako bi bilo samo enkrat v letu, da bi kaj takšnega polzele po grlu njemu in njegovi obilni družini, stanujoči v kleti zagatne staromestne hiše. Pa ne še toliko njemu, rajši njegovim malčkom, da bi videl, kako jim pojde v slast, kako se bodo svetile oči, kako si bodo brisale drobne roke mastne ustnice in se gladile po ven-

dar enkrat zadovoljnih trebusčkih. Razbil bi si po, ukradel bi krožnik in še marsikaj drugega, pa bi pobegnil. Ali bi potihoma potegnili nabiti mošnjček zraven stoječemu sistemu debelnju in bi se zmuznil v prodajalno, kjer bi si nakupil, česar bi poželelo sree. Ali nima pravice, da živi tudi on? Kje stoji napisano, da se smejo pasti samo nekateri izvoljenci? Kaj so iz drugačnega mesta? Ko pošilji po svojam sosedu, zblešči mu nasproti polumesec izpod rdečkaste namršene brade in čelada iznad debele glave. Na oglu stoji redar in ga opazuje. Strese se in gre dalje a povešeno glavo z vzdihljajem, zatrtim globoko v grlu. Pa pride za njim drugi, z enakimi mislimi in tretji in stoji in tisoči. Plašno se potnu plazijo dalje vsi, še bolj žalostni in potrti, še gladnejši. Pri Burlattiju pa se odpirajo in zapirajo široka vrata, iz njih se usipljejo rdeči obrazi, nosijo, belo pogrnjene pletenice, natačene koše in globoke polne mreže in smejejo se lepe gospe.

V ospredju Burlattijeve hiše so prodajalnični prostori, veliki in svetli, do stropa se razpredujoče police in globoki predali, polne posode, sodčki, umetniško izrezljani, s svetlimi kovinastimi pipicami, s srebrnimi obroči, velikanski vrči, glinasti in kovinasti, povsod bleščeči napiki, po sredi mize in stoli. V tem prostoru skačejo poslovodje, trgovski pomočniki, mladi in prijetni, prožnih hrbtov in namazanih jezikov. Tu vidimo tudi Podlpinika.

Za trgovskimi prostori se razprostirajo skladišča okoli in okoli velikega dvorišča, v pritličju in v prvem nadstropju. Na dvorišču je nalasč iz lesa zgrajeni paviljon za kontoarje, v drugem nadstropju je stanovanje gospoda Gregorija Burlattija in njegove družine. Poleg že imenovanih skladišč pa ima gospod Burlatti velikaunska skladišča tudi ob morskoi obali, kjer se sklada kar čez cesto blago, došlo z različnimi parniki in z njegovimi lastnimi jadrnicami. Tu se krije mnogo hrbtov pod težkimi vrečami, zaboji, sodi, jerbasi in balami. Tu je kanila že marsikatera znojna kaplja na vroča prašna tla. Naraste bi lahko v potok, ako bi se zbrala. Tu je že opešala marsikatera roka, težko službeča pletel kruha za svojeje. Še nedolgo temu se je za vselej zaprl oko izmesanemu starcu v tistem hipu, ko je dvignil vreo, da bi jo prestavil. A njegova usta so se smejala, ko je ležal na tleh.

Do polovice so bili spuščeni zastori v velikem salonu gospoda Burlattija v drugem nadstropju. Jasno oktobrsko popokdansko solnce bi steer pošiljalo preveliko svetlobo skozi visoka okna in trpela bi bogata moderna oprava pod njega vsiljivimi žarki. Tako pa je bila svetloba uumerjena, samo posamezen pramen je zaplesal tintam po razkošenih foteljih in mehkih preprogah, se dotaknil belih tipk odprtega klavirja ob levi steni in kakor bi se hotel poigrati, poljubil, rožnate prste mlade igralkice.

(Dalje prihodnja.)

Pismo lahko vsakdo piše. Toda potrdilo pošte v starem kraju o praviem dostavljenju denarja se ne more ponarediti. Tukaj imate pravi vzorec.

Form for sending money via post. Includes fields for recipient name, address, amount, and sender's name. A circular stamp from 'ULJANIK' is visible. The form is titled 'Obavijest vrhu dostave' and includes a signature 'Mikša Todorovich'.

Pošiljamo denar v staro domovino

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istro. Nadalje pošljemo denar tudi v Srbijo, Bulgarsko in Rumunsko. Jamčimo za ves poslani denar, enako kot pred vojno, da bo hitro in točno izplačan. Prodajemo šifkarte na vse linije. Uradne ure so: 9 jutro do 5 zvečer. Ponedeljek in soboto po 8.30. KASPAR STATE BANK 1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.